

การเล่าเรื่องและการรับรู้ความหมายของภาพตัวแทนมลสารในภาพยนตร์

ฉันทนา คำนำค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การเล่าเรื่องและการรับรู้ความหมายของภาพตัวแทนมลาบริในภาพยนตร์

MLABRI REPRESENTATION: THE STUDY OF FILMMAKING NARRATIVES AND AUDIENCE PERCEPTION

ฉันทนา คำนาค 5137476 LCCU/M

ศศ. ม. (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อิศระ ชูศรี, ปร.ด., โสภส ศิริไสย์, ปร.ด.,
จิตชายงค์ ชมาภัย, ค.ค.

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเล่าเรื่องของภาพยนตร์จำนวน 2 เรื่อง และวิเคราะห์การรับรู้ความหมายของภาพตัวแทนมลาบริของผู้ชม 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 ราย โดยใช้แนวคิดการเล่าเรื่อง(กระบวนการทัศน์ใหม่) แนวคิดภาพตัวแทน แนวคิดการรับรู้ และแนวคิดว่ามานุษยวิทยาที่สนา เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาวิเคราะห์จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอภาพตัวแทนในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมีโครงสร้างตามลำดับภาวการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แตกต่างที่ภาพยนตร์เรื่องผีตอเหลืองเล่าเรื่องด้วยประเด็นเดียวแบบต่อเนื่องเป็นเรื่องยาวภายใต้แก่นเรื่อง “อารยะพบอนารยะ” ใช้จุดยืนผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 3 ความหมายที่ปรากฏ คือ ผีตอเหลืองเป็น ชนเผ่าล่าหลัง ไร้อารยะ แสดงผ่านภาพตัวแทนของกลุ่มชนในสังคมทวารวดีห่างไกลเมือง อาศัยที่พืชมุงด้วยใบไม้และมักย้ายถิ่นเมื่อใบไม้เปลี่ยนเป็นสีเหลือง แต่งกายต่างไปจากกลุ่มคณะนักสำรวจ ไม่ใช่ช้อนตักกินอาหาร หวาดกลัวคนนอกเผ่า ภาพยนตร์ เรื่องมลาบริ ข้าคือคน เล่าเรื่องจากสี่ประเด็นย่อยแบบไม่ต่อเนื่องด้วยการตัดสลับจากเหตุการณ์จากสี่ประเด็นภายใต้แก่นเรื่องหลัก คือ ความเปลี่ยนแปลง ใช้จุดยืนผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 1 ความหมายที่ปรากฏ คือ ความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ส่งผลให้ชาวมลาบริ วิดถกกังวล แสดงผ่านภาพตัวแทนของคำบอกเล่าถึงความกังวลต่อประเด็นต่างๆ คือ การออกไปเรียนต่อในเมืองของเยาวชนมลาบริ การไม่ยอมรับการแต่งงานกับคนนอกเผ่า ปัญหาหนี้สินกับชาวม้ง การใช้ชีวิตในเมือง ในประเด็นการรับรู้ความหมาย กลุ่มตัวอย่างชาวมลาบริตีความความหมายใหม่จากคำเรียกชื่อกลุ่มผีตอเหลืองว่า หมายถึง ผี หรือ คนตาย ซึ่งต่างไปจากภาพตัวแทนที่ปรากฏในภาพยนตร์ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษารับรู้ตีความตามความหมายในภาพยนตร์ แต่มองว่าเป็นความหมายและภาพตัวแทนที่แฝงอคติ ในภาพยนตร์เรื่อง มลาบริข้าคือคน กลุ่มตัวอย่างมลาบริ และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาศีความความหมายผ่านสายตา ซูวิทย์ ผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 1 เหมือนกัน และเกิดความรู้สึกร่วมไปตามภาพตัวแทนที่ปรากฏในภาพยนตร์

ความแตกต่างของการเล่าเรื่องที่แฝงอคติ เกิดการต่อรองความหมายในภาพยนตร์เรื่องผีตอเหลือง และการเกิดความรู้สึกร่วมไปกับการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เรื่องมลาบริข้าคือคน เกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญคือจุดยืนผู้เล่าเรื่องในภาพยนตร์ ตลอดจนรูปแบบวิธีทางมานุษยวิทยาที่สนาส่งผลให้การเล่าเรื่องของภาพยนตร์แต่ละเรื่องแตกต่างกัน

คำสำคัญ : การเล่าเรื่อง/ การรับรู้/ ภาพยนตร์ชาติพันธุ์/ ภาพตัวแทนมลาบริ/ มานุษยวิทยาที่สนา

MLABRI REPRESENTATION: THE STUDY OF FILMMAKING NARRATIVES
AND AUDIENCE PERCEPTION

CHANTHANA KHAMNARK 5137476 LCCU/M

M.A. (LANGUAGE AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SARA CHOOSRI, Ph.D., SOLOT SIRISAI, Ph.D.,
TJAYANG YAMABHAI, Ph.D.

ABSTRACT

This qualitative research aims to study the filmmaking narratives of two films which representation Mlabri and to analyze the perception of two audiences by using visual anthropology, a new paradigm narration, representation, and perception as the conceptual framework. The researcher collected data by analyzing the theme, plot, conflict, narrator standpoint, and characters which appear in the film and used group and in depth interview to study audience perception.

The study found that both films had the same storytelling structure, using a plot. but had different details. The first film continuously tells a story of one issue under “the Civilized vs Uncivilized” theme and uses third person narration. The meaning of this story is that the Mlabri is an underdeveloped and uncivilized ethnic group. The second film tells a story with four issues using the flashback technique under the “Change” theme using the first person narrative method. The meaning of this story is that changes in society cause the Mlabri tribe to be worried. Referring to perception, the Mlabri tribe is perceived and has been interpreted with a new meaning. They are called Pee Tong Leaug (or Ghost of Yellow Leaf), which has a new negative meaning. Students in the sample group who watched the film were aware of this negative meaning but considered it as a representation of ethnic prejudice. In the film *Mlabri: The human*, Mlabri and students in the sample group perceived and interpreted the meaning in the film and felt that they were involved and concerned about the change which was represented to them by the first person narrative method.

For further studies, if a researcher can study various audiences, the data collected will widen and deepen our sensitivity and lead to a better understanding of ethnic differences. Future studies can also cause positive attitudes toward the Mlabri and a realization of social respect and equality for ethnic groups in our society.

KEY WORDS: NARRATIVE/ PERCEPTION/ ETHNOGRAPHIC FILM / MLABRI REPRESENTATION /
VISUAL ANTHROPOLOGY

234 pages